

Sygn. akt IV KZ 56/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **R. W.**

w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu wykonania kary pozbawienia wolności

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 2022 r.

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa [...] o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...]

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w [...] w celu podjęcia dalszych czynności w postępowaniu okołokasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2021 r., sygn. akt VI Ko [...], Sąd Okręgowy w K. oddalił w całości żądanie wnioskodawcy R. W. o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu wykonania kary pozbawienia wolności (k.107).

Po rozpoznaniu apelacji, wywiedzionej przez pełnomocnika wnioskodawcy R. W. od tego orzeczenia, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 13 października

2021 r., sygn. akt II AKa [...], utrzymał zaskarżony wyrok w mocy i orzekł o kosztach procesu (k. 159 – 160).

Jak wynika z protokołu rozprawy apelacyjnej, w obecności wnioskodawcy (w formule wideokonferencji) Sąd Apelacyjny w [...] ogłosił ww. wyrok i poinformował o sposobie i terminie złożenia wniosku o uzasadnienie tegoż wyroku oraz wniesienia kasacji (k. 159 v.).

Pismem z dnia 18 października 2021 r. (data stempla pocztowego) wnioskodawca zwrócił się do Sądu Apelacyjnego z wnioskiem o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego celem złożenia kasacji do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13.10.2021 r. (k. 163 – 165).

Zarządzeniem z dnia 4 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zastępca Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] nie uwzględnił powyższego wniosku. W uzasadnieniu wskazał, że powodem wydania tej decyzji procesowej był fakt, że ani wnioskodawca ani jego pełnomocnik nie złożyli w zawitym 7 – dniowym terminie liczonym od dnia ogłoszenia wyroku, wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13.10.2021 r. wraz z uzasadnieniem. W obliczu tej sytuacji wniesienie kasacji jest niemożliwe, a w konsekwencji wniosek R. W. o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu jest bezprzedmiotowy (k. 167).

W dniu 17.11.2021 r. (data stempla pocztowego) R. W. zwrócił się z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], motywując to faktem, że przy ogłoszeniu wyroku nie został pouczone o konieczności złożenia wniosku o uzasadnienie jako warunku do złożenia kasacji. O takiej konieczności dowiedział się z treści zarządzenia z dnia 4.11.2021 r. (k. 169 – 170).

Postanowieniem z dnia 25.11.2021 r., sygn. akt II AKa [...], Sąd Apelacyjny w [...] odmówił przywrócenia R. W. terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...]. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że wbrew temu co twierdzi wnioskodawca, został on pouczone o tym, że przed wniesieniem kasacji konieczne jest złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia tego orzeczenia,

czego dowodem jest choćby nagranie z rozprawy z dnia 13 października 2021 r. (k. 173 – 174).

Od powyższego postanowienia w ustawowym terminie zażalenie wywiódł wnioskodawca, który podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych i ponownie wskazał, że nie został pouczonej przez nikogo o trybie złożenia skargi kasacyjnej. Zauważył też, że pełnomocnik z urzędu był zobowiązany złożyć wniosek o uzasadnienie, czego nie uczynił.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie jego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie, z przyczyn wskazanych poniżej, musiało prowadzić do uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Bez potrzeby wnikania w argumentację przywołaną w uzasadnieniu środka odwoławczego należy stwierdzić, że merytoryczne rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, w analizowanej sprawie było chybione, gdyż wnioskodawca terminu na złożenie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego dochował. Składając wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], w istocie złożył wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego.

Przepis art. 118 § 1 k.p.k. nakazywał bowiem wniosek o wyznaczenie pełnomocnika w celu sporządzenia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], odczytywać nie tylko z uwzględnieniem jego dosłownego znaczenia, ale też mając na uwadze intencje autora tego wniosku. Z treści tego pisma jednoznacznie wynikało wszak, że wnioskodawca nie zgadza się ze wskazanym orzeczeniem i chce skorzystać z procedury zmierzającej do jego wzruszenia. Sąd winien mieć na uwadze to, że wnioskodawca, jako osoba niebędąca prawnikiem, bez zawodu, mogła nie w pełni zrozumieć (niewłaściwie „zakodować”) treść całego udzielonego jej pouczenia o trybie wnoszenia kasacji i z tego powodu od razu zwróciła się o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia kasacji, bez poprzedzenia tego

wystąpienia uprzednim wnioskiem o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego. Istniały więc realne podstawy, by z uwzględnieniem treści art. 118 § 1 k.p.k., pismo wnioskodawcy o wyznaczenie mu adwokata (radcy prawnego) z urzędu w celu sporządzenia kasacji potraktować jako złożony w terminie wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego (tak słusznie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2016 r., sygn. akt IV KZ 24/16). Za trafnością takiej właśnie reakcji na pismo wnioskodawcy z dnia 18 października 2021 r. pośrednio przemawia również przepis art. 524 § 1 k.p.k., który odsyłając do odpowiedniego stosowania art. 445 § 2 k.p.k., wskazuje, że kasacja wniesiona w terminie złożenia wniosku o doręczenie wyroku sądu odwoławczego z uzasadnieniem wywołuje podwójny skutek, tj. po pierwsze, stanowi wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, a po drugie, powoduje skuteczne jej wniesienie, jeżeli spełnia wymogi formalne.

W tym stanie rzeczy, zaskarżone postanowienie jako odmawiające przywrócenia terminu, który w istocie został dochowany, należało uznać za nietrafne i w konsekwencji uchylić je, a sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w [...] w celu podjęcia dalszych czynności w postępowaniu okołokasacyjnym.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.